

Małgorzata Bieńkowska – Dębska
Małgorzata Boś

AUTORSKI PROGRAM
EDUKACJI DZIENNIKARSKIEJ

Dla klasy o profilu humanistycznym
liceum ogólnokształcącego

Końskie 2014

Spis treści

1. Wstęp
2. Charakterystyka programu
3. Cele edukacyjne i wychowawcze; ogólne i szczegółowe
4. Treści nauczania
5. Rozkład materiału nauczania ze wskazaniem oczekiwanych osiągnięć
6. Formy i metody kształcenia
7. Środki dydaktyczne
8. Ewaluacja programu
9. Materiały

Wstęp

Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego kładzie szczególny nacisk na motywowanie uczniów do aktywnego poznawania świata, samodzielnego uczenia się, komunikowania, docierania do informacji oraz aktywnego zaangażowania się w życie lokalnej społeczności. Dziennikarstwo jest doskonałą formą kształtowania tych postaw i sprzyja rozwojowi indywidualnemu i społecznemu młodzieży. Pomysł wprowadzenia zajęć z edukacji dziennikarskiej jest przede wszystkim odpowiedzią na potrzeby uczniów, którzy zwracali się do nas z propozycją wydawania gazetki szkolnej w formie elektronicznej.

W poprzednich latach były podejmowane próby wydawania gazetki szkolnej w formie papierowej, ale były one krótkotrwałe. Wynikało to z jednej strony ze zbyt dużych kosztów, a z drugiej było wynikiem braku warsztatu i wiedzy uczniów z zakresu dziennikarstwa. Aby szkolna gazetka mogła być publikacją twórczą, mocno związaną z naszą szkolną społecznością i środowiskiem lokalnym, a także wydawaną regularnie, uczniowie potrzebują profesjonalnych zajęć z edukacji dziennikarskiej.

Dla części uczniów to zaangażowanie się w obywatelskie dziennikarstwo może skończyć się wraz z ukończeniem szkoły, dla innych może stać się inspiracją do wyboru drogi życiowej, czy kierunku studiów. Natomiast dla wszystkich uczniów biorących udział w projekcie, będzie to możliwość rozwijania ciekawości poznawczej, kreatywności, umiejętności podejmowania inicjatywy czy pracy zespołowej. Dzięki aktywności dziennikarskiej uczniowie będą mogli aktywnie zaangażować się w życie społeczności szkolnej, lokalnej i podjąć wyzwanie – zmieniania jej na lepsze.

Charakterystyka programu

Nasz program autorski edukacji dziennikarskiej dla uczniów pierwszej klasy liceum ogólnokształcącego został opracowany jako uzupełnienie i wzbogacenie treści programowych zawartych w podstawie programowej z języka polskiego i informatyki dla szkół ponadgimnazjalnych.

Program składa się z czterech modułów:

- 1. Moduł informatyczny – który ma zapoznać uczniów z programami i narzędziami informatycznymi niezbędnymi do założenia i prowadzenia gazetki szkolnej w formie elektronicznej.
- 2. Moduł kultury języka – którego celem jest zaznajomienie uczniów z formami dziennikarskimi i środkami stylistycznymi
- 3. Moduł warsztatów dziennikarskich – w trakcie którego uczniowie nauczą się praktycznych umiejętności związanych z pracą dziennikarza
- 4. Moduł redagowania gazetki szkolnej – w którym uczniowie wykorzystają nabytą wiedzę i umiejętności do redagowania gazetki szkolnej w formie elektronicznej

Program jest przeznaczony do realizacji w systemie pozalekcyjnym w ramach koła dziennikarskiego dla uczniów klasy o profilu humanistycznym. Ze względu na pozalekcyjną formę zajęć będą w nich mogli wziąć udział również zainteresowani uczniowie z innych klas. Materiały do zajęć będą przygotowywali nauczyciele i dziennikarz prowadzący warsztaty, korzystając z dostępnej literatury, programów multimedialnych. Do realizacji programu będzie także niezbędna sala wyposażona w tablicę multimedialną, dyktafon, aparat fotograficzny, konieczne będzie także korzystanie z pracowni komputerowej i dostęp do internetu.

W pierwszym semestrze pierwszej klasy będą realizowane trzy pierwsze moduły, które umożliwią uczniom nabycie niezbędnych umiejętności i wiedzy do redagowania i wydawania gazetki szkolnej w formie elektronicznej. W drugim półroczu uczniowie będą realizowali czwarty moduł polegający na przygotowaniu i opublikowaniu dwóch wydań gazetki szkolnej. Program zakłada że gazetka będzie kwartalnikiem i docelowo będą redagowane cztery wydania w roku szkolnym.

Nadrzędnym celem programu jest pomoc uczniom w rozwijaniu różnorodnych zainteresowań oraz kształtowanie ich osobowości tak, by mogli osiągnąć sukces na dalszym etapie edukacji i w życiu dorosłym. Mamy także nadzieję, że pracując w grupie przy redagowaniu gazetki, uczniowie będą mogli kształtować postawy zaangażowania w życie szkoły i społeczności lokalnej. Nauczą się także współpracy w grupie, a także pogłębią umiejętności integracji interpersonalnej. Program jest przewidziany do realizacji na dwa lata: w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016. Program będzie na bieżąco modyfikowany i wzbogacany przez uczniów i prowadzących nauczycieli.

Cele edukacyjne i wychowawcze: ogólne i szczegółowe

Cele ogólne:

- stwarzanie warunków do rozwoju osobowości uczniów poprzez rozwijanie zainteresowań dziennikarskich,
- poznanie i nabycie umiejętności stosowania różnorodnych stylów i form dziennikarskich,
- skłanianie do refleksji nad otaczającą rzeczywistością i naturą człowieka oraz tworzenia własnego światopoglądu opartego na wartościach etycznych i moralnych oraz nabywanie umiejętności bycia obiektywnym w ocenie ludzi i zdarzeń,
- przygotowanie do pełnienia różnych funkcji w społeczeństwie w dorosłym życiu.

Cele szczegółowe:

- nabycie umiejętności gromadzenia, selekcjonowania informacji oraz właściwego doboru źródeł informacji,
- poznanie gatunków informacyjnych i publicystycznych,
- przygotowanie do samodzielnego redagowania wypowiedzi dziennikarskich, wyposażenie uczniów w podstawowe wiadomości na temat budowy gazety,
- doskonalenie umiejętności sprawnego posługiwania się językiem polskim, dostrzegania błędów językowych w komunikacji masowej, ćwiczenia z zakresu kultury języka,
- zdobycie umiejętności obsługi i składu komputerowego gazetki szkolnej oraz jej redagowania i wydawania,
- rozwijanie zainteresowań dziennikarskich i rozbudzanie zdolności redakcyjnych uczniów,
- zdobycie elementarnej wiedzy na temat prawa prasowego i praw autorskich, swobody wypowiedzi i prawa do informacji,
- ćwiczenie umiejętności pracy z komputerem, dyktafonem, mikrofonem,
- uczenie się samodzielnego zdobywania wiedzy, docierania do informacji i korzystania z różnorodnych źródeł,
- kształtowanie postawy dążenia do wszechstronnego rozwoju i wzbogacania swej osobowości, zainteresowania otaczającym światem, twórczego rozwiązywania problemów,
- rozwijanie umiejętności pracy w zespole,
- rozwijanie pozytywnych cech, takich jak tolerancja, życzliwość, szacunek dla pracy innych, odpowiedzialność, rzetelność, uczciwość,
- pobudzanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły i środowiska lokalnego.

Treści nauczania

- Kultura języka jako sprawność
- Kultura języka jako działalność
- Rodzaje błędów i niestosowności językowych
- Innowacje językowe
- Organizacja pracy dziennikarskiej
- Źródła pracy dziennikarskiej
- Konstrukcja tekstu dziennikarskiego
- Rodzaje tekstów dziennikarskich
- Redagowanie tekstu dziennikarskiego
- Fotografia prasowa
- Funkcje edytorów tekstu
- Wyznaczniki internetowej gazety
- Tworzenie internetowej gazety
- Zarządzanie treścią z wykorzystaniem systemów CMS
- Praca zespołowa z wykorzystaniem chmur informatycznych
- Przygotowanie zdjęć do publikacji
- Tworzenie internetowej galerii zdjęć

Rozkład materiału ze wskazaniem oczekiwanych rezultatów

- 1. Moduł I – Informatyczny**
- 2. Moduł II – Kultury języka**
- 3. Moduł III – Warsztaty dziennikarskie**
- 4. Moduł IV – Redagowanie gazetki szkolnej**

LP	TEMETYKA ZAJĘĆ	ZADANIA NAUCZYCIELA	ZAŁOŻONE OSIĄGNIĘCIA UCZNIĄ
1	Upowszechnianie informacji.	<ul style="list-style-type: none"> - Uświadomienie uczniom wpływu rozpowszechniania informacji na rozwój cywilizacji. - Zapoznanie uczniów z funkcjami edytorów tekstu usprawniającymi pracę redaktora. - Wskazanie uczniom najważniejszych wyznaczników internetowej gazety 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczeń potrafi selekcjonować informacje i wykorzystać je jako towar. - Uczeń potrafi wykorzystywać edytory tekstu do redagowania informacji. - Uczeń potrafi zaprojektować strukturę dokumentu na stronę z uwzględnieniem najważniejszych wyznaczników gazety.
2	Tworzenie internetowego portalu informacyjnego.	<ul style="list-style-type: none"> - Wskazanie uczniom cech pożądaných i niepożądanych dla portalu informacyjnego. - Wskazanie uczniom na możliwość wykorzystania bloga jako prostego sposobu na utworzenie portalu informacyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczeń na podstawie ankiet, wywiadów, obserwacji potrafi zdecydować jakie treści powinny znaleźć się w portalu informacyjnym. - Uczeń potrafi założyć bloga i zarządzać jego treścią.
3	Zarządzanie treścią z wykorzystaniem systemów CMS.	<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów z możliwościami założenia własnej strony internetowej (skorzystanie z darmowych serwerów, wykupienie miejsca na serwerze, rejestracja domeny) - Zapoznanie uczniów z instalacją wybranego CMS na własnym koncie, jego konfiguracja i obsługa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczeń potrafi zdecydować czy usługi oferowane przez darmowe serwery są wystarczające (odpowiednie) dla tworzonej przez niego działalności., czy należy wykupić miejsce na serwerze komercyjnym. - Uczeń potrafi zarejestrować własną domenę i przypisać ją do swojego konta na serwerze. - Uczeń potrafi zainstalować na własnym koncie system CMS, skonfigurować go i administrować nim.
4	Praca zespołowa z wykorzystaniem chmur informatycznych.	<ul style="list-style-type: none"> - Uświadomienie uczniom korzyści wynikających z pracy w chmurze informatycznej - Zapoznanie uczniów z zakładaniem konta w chmurze informatycznej i zarządzanie nim. - Wskazanie uczniom na możliwości jakie dają nam chmury informatyczne (wideokomunikatory, dyski sieciowe) 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczeń potrafi założyć konto w wybranej chmurze informatycznej i administrować nim. - Uczniowie potrafią współtworzyć treści dokumentów wykorzystując chmury informatyczne.
5	Przygotowanie zdjęć do publikacji.	<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów z funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczeń potrafi wykonać profesjonalny retusz

		<p>edytorów grafiki rastrowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uświadomienie uczniom kwestii etycznych i prawnych związanych z obróbką i publikacją zdjęć. 	<p>fotografii.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uczeń potrafi wykonać profesjonalny fotomontaż zdjęć. - Uczeń potrafi dobrać właściwą rozdzielczość i typ (rozszerzenie) pliku ze zdjęciem do publikacji. - Uczeń zna aspekty prawne i etyczne związane z przeróbką i wykorzystaniem zdjęć.
6	Tworzenie internetowych galerii zdjęć.	<ul style="list-style-type: none"> - Uświadomienie uczniom możliwości tworzenie galerii zdjęć w systemach CMS i za pomocą odrębnych kreatorów. - Zapoznanie uczniów z kreatorami galerii zdjęć i ich obsługą. - Uświadomienie uczniom konieczności właściwego przygotowania zdjęć przed zamieszczeniem ich w galerii (formaty plików, rozdzielczość) 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczeń potrafi wybrać odpowiedni kreator galerii zdjęć, w zależności od potrzeb. - Uczeń potrafi tworzyć galerie zdjęć za pomocą kreatorów i zamieszczać je na własnej stronie. - Uczeń wie jakie parametry powinno posiadać zdjęcie zamieszczane w galerii.

MODUŁ II - KULTURA JĘZYKA

LP	TEMETYKA ZAJĘĆ	ZADANIA NAUCZYCIELA	ZAŁOŻONE OSIĄGNIĘCIA UCZNIĄ
1,2	Kultura języka jako sprawność.	<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów z pojęciem kultury języka - Uświadomienie uczniom znaczenia kultury języka w akcie komunikacji - Zwrócenie uwagi na ważkość kultury języka w procesie tworzenia wypowiedzi ustnej i pisemnej - Zapoznanie uczniów z terminami: błąd językowy, niestosowność językowa, puryzm tradycjonalistyczny, puryzm elitarny, puryzm nacjonalistyczny, abnegacja językowa, liberalizm językowy, indyferentyzm językowy. - Zapoznanie uczniów z pojęciami: innowacja językowa, innowacje uzupełniające, innowacje precyzujące, innowacje uwydatniające, innowacje skrcające, innowacje poetyckie. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie i sprawnie posługuje się pojęciem „kultura języka” - potrafi zdefiniować terminy :językowy, niestosowność językowa, puryzm tradycjonalistyczny, puryzm elitarny, puryzm nacjonalistyczny, abnegacja językowa, liberalizm językowy, indyferentyzm językowy - potrafi zdefiniować pojęcia: innowacja językowa, innowacje uzupełniające, innowacje precyzujące, innowacje uwydatniające, innowacje skrcające, innowacje poetyckie -potrafi, pracując z konkretnymi tekstami, wskazać je, ocenić z punktu widzenia kultury języka, jego potrzeb - analizuje znaczenie słów - zauważa błędy i niestosowności językowe
3,4	Kultura języka jako działalność	<ul style="list-style-type: none"> - Uświadomienie uczniom, że kultura języka rozumiana jako działalność ma na celu obronę języka przed zagrożeniami zewnętrznymi oraz ingerencję w sposób posługiwania się językiem przez jego użytkowników -Zapoznanie uczniów z kryteriami poprawności językowej(systemowym, wystarczalności języka, ekonomiczności , precyzyjności, funkcjonalności, stopnia rozpowszechnienia, autorytetu kulturalnego, narodowe, estetyczne) - Zapoznanie uczniów z pojęciami: system i norma języka 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie, definiuje poznane pojęcia - posługując się znajomością kryteriów poprawności językowej potrafi rozpoznać i ocenić innowacje językowe, ich zgodność z systemem i normą języka polskiego
5	Błędy językowe	- Zapoznanie uczniów z rodzajami błędów	Uczeń:

		<p>językowych (rażące, pospolite, usterki językowe) ; <u>wewnętrznojęzykowe:</u> leksykalne - wyrazowe, frazeologiczne, słowotwórcze, słownikowe gramatyczne – fleksyjne, składniowe stylistyczne, <u>zewnątrnojęzykowe:</u> ortograficzne, interpunkcyjne</p>	<p>rozpoznaje błędy językowe, wskazuje je w czytanych tekstach, rozróżnia</p> <ul style="list-style-type: none">- poprawia błędy językowe- korzysta ze słowników
--	--	---	---

LP	TEMATYKA ZAJĘĆ	ZADANIA NAUCZYCIELA	ZAŁOŻONE OSIĄGNIĘCIA UCZNIĄ
1,2, 3	<i>Temat i pomysł - czyli jak przygotować się do pracy.</i>	Nauczyciel: <ul style="list-style-type: none"> • zapoznaje uczniów z organizacją pracy dziennikarza • wskazuje źródła, z których korzysta dziennikarz 	Uczeń : <ul style="list-style-type: none"> • Potrafi organizować pracę, warsztat dziennikarski • Odszukuje źródła, selekcionuje materiał
4,5, 6	<i>Konstrukcja tekstu dziennikarskiego</i>	Nauczyciel: <ul style="list-style-type: none"> • zapoznaje uczniów z terminami: tytuł, lead, zasada odwróconej piramidy. • kontroluje ćwiczenia uczniów w tworzeniu tekstu.. 	Uczeń : <ul style="list-style-type: none"> • rozumie, definiuje poznane pojęcia • ćwiczy pisanie tekstu informacyjnego
7,8, 9	<i>Rodzaje tekstów dziennikarskich</i>	Nauczyciel: <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie uczniów z rodzajami tekstów dziennikarskich: wywiadu, reportażu, tekstu informacyjnego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaje tekstów dziennikarskich • ćwiczy tworzenie tekstów
10, 11, 12	<i>Redagowanie tekstu dziennikarskiego</i>	Nauczyciel: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje sposoby wyszukiwania terminów, tworzenia konspektu tekstu, podziału tekstu na części, nadawania śródtytułów, wskazuje elementy uatrakcyjnienia tekstu „flaga”, „ramka” 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • tworzy konspekt tekstu • dokonuje podziału na teksty • nadaje śródtytuły • stosuje elementy uatrakcyjnienia
13, 14, 15	<i>Fotografia prasowa, co jest ważne w ilustrowaniu tekstu?</i>	Nauczyciel: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje dobre i złe fotografie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje prób fotografowania • dokonuje prób oceny zdjęć

MODUŁ IV -REDAGOWANIE GAZETKI SZKOLNEJ

LP	TEMATYKA ZAJĘĆ	ZADANIA NAUCZYCIELA	ZAŁOŻONE OSIĄGNIĘCIA UCZNIĄ
1,2	<i>Redagujemy gazetkę szkolną: wybranie tytułu u gazetki opracowanie linii programowej gazetki</i>	Nauczyciel: <ul style="list-style-type: none"> wspiera uczniów w wyborze tytułu pomaga uczniom w opracowaniu linii programowej gazety 	Uczeń : <ul style="list-style-type: none"> Potrafi wybrać tytuł gazetki szkolnej Potrafi dokonać wyboru odnośnie linii programowej gazety
3,4	<i>Wybranie składu redakcyjnego i rozdzielanie zadań</i>	Nauczyciel: <ul style="list-style-type: none"> zapoznaje uczniów z terminami i strukturą zespołu redakcyjnego monitoruje rozdzielanie zadań przez uczniów 	Uczeń : <ul style="list-style-type: none"> rozumie, strukturę i zasady funkcjonowania zespołu redakcyjnego potrafi pracować w zespole, dokonywać odpowiedzialnych decyzji
5,6, 7,8, 9	<i>Wybór tematów do pierwszego wydania gazetki szkolnej, przygotowanie materiałów i opracowanie komputerowe pierwszego numeru</i>	Nauczyciel: <ul style="list-style-type: none"> monitoruje pracę uczniów, pomaga im w przygotowaniu materiałów i opracowaniu komputerowym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> potrafi wybrać temat artykułu, zredagować go ćwiczy tworzenie tekstów potrafi tworzyć elektroniczną wersję gazetki szkolnej
10, 11, 12, 13	<i>Redagowanie drugiego numeru gazetki szkolnej</i>	Nauczyciel: <ul style="list-style-type: none"> monitoruje pracę uczniów, pomaga im w przygotowaniu materiałów i opracowaniu komputerowym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> tworzy konspekt tekstu dokonuje podziału na teksty nadaje śródtytuły stosuje elementy uatrakcyjnienia
14	<i>Podsumowanie rocznej pracy</i>	Nauczyciel: <ul style="list-style-type: none"> rozmawia z uczniami na temat atrakcyjności zajęć oraz stosowanych metod, przeprowadza ankietę ewaluacyjną 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> dokonuje próby oceny zajęć, metod, swojego zaangażowania dokonuje samooceny

Formy i metody kształcenia

- Redagowanie gazetki szkolnej – gromadzenie materiałów i opracowanie komputerowe.
- Praca z tekstem prasowym
- Wykład
- Dyskusja
- „Burza mózgów”
- Debata
- Pokazy i demonstracje.
- Praca z programami komputerowymi
- Zajęcia grupowe
- Praca z dyktafonem i aparatem fotograficznym
- Przeprowadzanie wywiadów

Wybierając metody nauczania należy pamiętać, aby korzystać z takich, które będą zarazem uczyć i wychowywać, łączyć rozwój intelektualny z działaniami praktycznymi, przeżyciami i doznaniem estetycznymi. Podczas realizacji programu należy też systematycznie wdrażać uczniów do samokształcenia oraz samodzielnego planowania własnej pracy. Kształcenie umiejętności twórczego rozwiązywania problemów, komunikowania, współpracy, sztuki negocjacji, dyskusji i dowodzenia własnych sądów pozwoli na przygotowanie uczniów do pełnienia różnych ról w ich dorosłym życiu.

Środki dydaktyczne

- Materiały przygotowane przez nauczyciela, który korzysta z dostępnej literatury (wykaz na końcu programu).
- Prasa: dzienniki, czasopisma, biuletyny, programy radiowe i telewizyjne, kroniki filmowe.
- Słowniki.
- Filmy, programy telewizyjne, audycje radiowe.
- Programy komputerowej

Przewidywane osiągnięcia ucznia

Po zakończeniu realizacji programu uczeń potrafi:

- aktywnie uczestniczyć w życiu szkoły i środowiska,
- szukać tematów skłaniających do refleksji nad naturą człowieka i otaczającą go rzeczywistością, wobec której zachowuje obiektywizm,
- planować pracę redakcyjną,
- efektywnie współpracować w zespole,
- tworzyć teksty w różnych gatunkach dziennikarskich,
- dbać o czystość i kulturę języka.

Program kółka dziennikarskiego jest przewidziany do wprowadzania w ramach zajęć pozalekcyjnych i dlatego nie przewiduje sprawdzania kompetencji uczniów i oceniania stopniami szkolnymi. Sprawdzanie umiejętności odbywa się w sposób praktyczny i przekłada na redakcję gazetki szkolnej.

Ewaluacja

Ocena programu ma pomóc w ustaleniu, które jego elementy można realizować w niezmienionym kształcie, które należy ulepszyć, a które odrzucić. Ma odpowiedzieć na pytanie, czy program spełnia swoje cele i zamierzenia w takim aspekcie, w jakim oczekują tego nauczyciele i uczniowie, czyli jego współrealizatorzy.

Autorzy programu i osoby go wdrażające będą prowadzić ewaluację od momentu przystąpienia do jego realizacji. Jej zadaniem będzie ulepszanie programu poprzez dokonywanie ewentualnych zmian. Na koniec zostanie dokonana ewaluacja całościowa, która pozwoli ostatecznie ocenić jego przydatność i atrakcyjność. Ewaluacja zostanie przeprowadzona za pomocą ankiety, do której danych dostarczy autor programu (nauczyciel wdrażający) i uczniowie, którzy go realizowali w trakcie zajęć. Wyniki badań będą wykorzystane do ewentualnej modyfikacji programu.

Materialy

1. Bogdan Walczak – Między snobizmem i modą a potrzebami języka.
2. Jadwiga Kowalikowa, Urszula Żydek – Bednarczuk – Współczesna polszczyzna.
3. Halina Karaś, Elżbieta Wierzbicka – Piotrowska – Wśród znaków kultury.
4. Bortnowski S., *Warsztaty dziennikarskie*, Warszawa 1999.
5. Fras J., *Dziennikarski warsztat językowy*, Wrocław 1999.
6. Goban- Klas T., *Media i komunikowanie masowe*, Kraków 1999.
7. *Język w mediach masowych*, pod red. J. Bralczyka i K. Mosiołek- Kłosińskiej, Warszawa
8. Litwin J., *Język i styl polskiego reportażu*, Rzeszów 1989.
9. Magdoń A., *Reporter i jego warsztat*, Kraków 1993.
10. Matuzik M., *Prawna i etyczna regulacja przepływu informacji w Internecie*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2000, nr 1-2, s. 164- 178.